

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
ตามทัศนะของครูในเขต ดินแดง-ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร
ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE
21ST CENTURY ACCORDING TO TEACHERS PERSPECTIVES IN DIN
DAENG-HUAI KHWANG DISTRICT BANGKOK

¹ปาริชาติ ขัติกันทา และ ²ศิริพงษ์ เสาภายน

¹Parichat Khatgunta, and ²Siriphong Sauphayana

มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ประเทศไทย

Ramkhamhaeng University, Thailand

¹6414470005@rumail.ru.ac.th, ²domgogo@hotmail.com

Received: March 25, 2023; Revised: April 6, 2023; Accepted: April 20, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครูในเขตดินแดง-ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา วิทยฐานะ และประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างคือ ข้าราชการครูในเขตดินแดง-ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 207 คน โดยใช้การกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของโคเฮน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย(Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.941 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเป็นรายคู่ด้วยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Multiple Comparison Method) ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูมีทัศนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนะต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ครูที่มีวิทยฐานะต่างกันมี

¹ นักศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

² รองศาสตราจารย์ พันตำรวจโท ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ทัศนคติต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีทัศนคติต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา, ศตวรรษที่ 21

Abstract

The purposes of this research were to study and to compare the Academic Leadership of School Administrators in the 21st Century According to teachers perspectives in Din Daeng – Huai Khwang District Bangkok. Classified by level of education, academic standing and work experience. The sample was 207 teacher civil servants in the Din Daeng-Huay Kwang District, Bangkok Metropolitan Administration in the 2022 academic year. The samples were categorized by using the Cohen' sample sizes which were selected by simple random sampling. The research instrument was a five point scale. Has reliability was at 0.941. The statics used in the data analyzed were mean, standaed deviation, t-test, One-way ANOVA, and Scheffe's Multiple Comparison Method. Findings are as follows: 1) Teachers had their views on academic leadership of school administrators in the 21st century overall and in each aspect at a high level. 2) Teachers with different levels of education have different views on the academic leadership of school administrators in the 21st century, with no overall or aspect differences. 3) Teachers with different academic backgrounds had overall and specific views on academic leadership of school administrators in the 21st century as follows: Educational curriculum administration and learning atmosphere creation were significantly different at the .05 level. 4) Teachers with different work experiences had no different views on academic leadership of school administrators in the 21st century overall. When considering each aspect, it was found that Educational curriculum administration The difference was statistically significant at the .05 level.

Keyword: Academic Leadership , School Administrators , 21st century

บทนำ

ปัจจุบันโลกในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว จากกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นส่งผลให้คนในสังคม มีวิถีชีวิตที่ต่างกันอย่างสิ้นเชิงทำให้เกิดความเจริญและความเสื่อม โดยปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง คือมนุษย์ เพราะมนุษย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ รอบตัว และเพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จึงควรให้ความสำคัญต่อการสร้างทรัพยากรมนุษย์ ให้มีคุณภาพ โดยจัดการศึกษา ให้ทันต่อสถานการณ์โลกที่มีการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งวางแผน การผลิตและพัฒนากำลังคน ของประเทศให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการประจำปีงบประมาณ 2565 ได้มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ จึงมีการดำเนินการตามภารกิจหลักตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ในฐานะหน่วยงาน เจ้าภาพขับเคลื่อนทุกแผนย่อยในประเด็น 12 การพัฒนาการเรียนรู้ และแผนย่อยที่ 3 ในประเด็น 11 การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต รวมทั้งแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) และนโยบายรัฐบาลทั้งในส่วนนโยบายหลักด้านการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย และนโยบายเร่งด่วน เรื่อง การเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 จะเห็นได้ว่าการศึกษาคือหัวใจหลักในการพัฒนาประเทศและเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ ให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

สถานศึกษาถือว่าเป็นหน่วยงานสำคัญที่ทำหน้าที่ในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ภูมิปัญญา ทัศนคติ คุณธรรมและจริยธรรม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข ธนวัฒน์ ลิ้มไพบูลย์ (2564: 37) กล่าวว่า สถานศึกษา สามารถช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาความรู้ ทักษะและความสามารถที่จำเป็นให้มีความสำเร็จ ในการเผชิญหน้ากับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทางสังคม และเศรษฐกิจ ดังนั้น สถานศึกษา จึงต้องเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยจะต้องเปลี่ยนวิธีการในการให้ความรู้ แก่ผู้เรียนด้วยการจัดการศึกษา ที่เน้นให้เกิดการพัฒนาในภาพรวม สถานศึกษาจะต้องสร้าง หลักสูตรที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเชื่อมโยงความรู้และทักษะให้สามารถคิดแก้ปัญหา คิดวิเคราะห์ สื่อสารได้ รวมทั้งมีความ สามารถทางเทคนิค ผู้บริหารและครูจำเป็นต้องปลูกฝัง ความรู้และทักษะที่จำเป็น ให้ผู้เรียนได้เห็นถึงความสำคัญว่า ความรู้ และทักษะดังกล่าวนี้สามารถ นำไปใช้กับโลกความเป็นจริงได้ และต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเป็นผู้ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ตลอดชีวิต

ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการร่วมกัน วางแผน กำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ แนวทางการปฏิบัติ การประเมินผล รวมทั้งการพัฒนา สถานศึกษาและผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความก้าวหน้า สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย ตามที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ รวีภา ศรีวัตร (2564: 42) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำ ทางวิชาการนั้นเป็นผู้มีความสำคัญต่อการส่งเสริมพัฒนาและขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้มี

ประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้บริหารเป็นกลไกสำคัญในการสร้างบรรยากาศและสภาพที่เอื้อต่อการพัฒนา การสร้างสรรค์คุณภาพต่อการเรียนการสอน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนงานวิชาการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ดี มีปฏิภาณไหวพริบดี มีบุคลิกภาพดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักพัฒนานตนเอง มีความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจ และเข้าใจสังคมได้ดี เนื่องจากงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา

จากสภาพการจัดการศึกษาในปัจจุบัน โรงเรียนส่วนใหญ่ รวมไปถึงโรงเรียนในเขต ดินแดง – ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าการบริหารงานวิชาการ ยังไม่สามารถจัดการศึกษาที่สนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติได้ อีกทั้งในการบริหารงานวิชาการยังไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ได้ ส่งผลให้คุณภาพการศึกษาลดลง ซึ่งในการจัดการศึกษาของให้มีคุณภาพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในฐานะผู้นำทางวิชาการจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การบริหารของตนเองให้เหมาะสมกับการเป็นผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 สร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับตนเอง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความกล้าคิด กล้าทำ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดและส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่สังคมไทยต้องการ ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติงานในโรงเรียนพระราม ๙ กาญจนาภิเษกเป็นโรงเรียน ที่อยู่ในเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของภาวะผู้นำวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ดังนั้นจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครูในเขต ดินแดง – ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานครโดยคาดหวังว่า ผลของการวิจัยจะเป็นประโยชน์และเป็นข้อมูลเบื้องต้นให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปใช้พัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารระดับสูง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครูในเขตดินแดง-ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของครู ที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในเขตดินแดง-ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา วิทยฐานะและประสบการณ์ในการทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูในเขตดินแดง-ห้วยขวาง สังกัด กรุงเทพมหานคร ที่ปฏิบัติการสอนในปีการศึกษา 2565 จำนวน 6 โรงเรียน ข้าราชการครู จำนวน 434 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูในเขตดินแดง – ห้วยขวาง สังกัด กรุงเทพมหานคร ที่ปฏิบัติการสอนในปีการศึกษา 2565 จำนวน 6 โรงเรียน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จากการเปิดตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ โคเฮนและคณะ (Cohen, Manion and Morrison, 2011: 147) พบว่าต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 207 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ใช้เนื้อหาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยได้สามารถสังเคราะห์เนื้อหา ได้องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์ 2) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 3) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร 4) การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 5) การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครูในเขตดินแดง – ห้วยขวาง สังกัด กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครู ในเขตดินแดง – ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.941

ตอนที่ 3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครู ในเขตดินแดง – ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffé's Multiple Comparison Method)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครูในเขตดินแดง-ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครูในเขตดินแดง – ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูมีทัศนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน รองลงมา คือ ด้านการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร (ตาราง 1)

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครูในเขต ดินแดง – ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	ทัศนะของครู		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์	4.29	.522	มาก
2. ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	4.27	.549	มาก
3. ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร	4.18	.554	มาก
4. ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	4.30	.526	มาก
5. ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้	4.27	.515	มาก
รวม	4.26	.469	มาก

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครูในเขตดินแดง – ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนะต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ในเขต ดินแดง – ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตาราง 2)

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครู ในเขต ดินแดง – ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ระดับการศึกษา				t	Sig
	ปริญญาตรี (n = 128)		สูงกว่าปริญญาตรี (n = 79)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์	4.27	0.52	4.32	0.53	-701	0.484
2. ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	4.24	0.56	4.31	0.54	-918	0.360
3. ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร	4.22	0.55	4.12	0.56	1.218	0.225
4. ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	4.30	0.55	4.30	0.49	-040	0.968
5. ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้	4.26	0.54	4.28	0.48	-401	0.689
รวม	4.26	0.48	4.27	0.45	-184	0.855

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครูในเขตดินแดง – ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวิทยฐานะ พบว่าครูที่มีวิทยฐานะต่างกันมีทัศนะต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวม และรายด้านได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของ เชฟเฟ่ พบว่าครูที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไปมีทัศนะต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้านได้แก่ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้สูงกว่าครูที่ไม่มีวิทยฐานะ ส่วนรายคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง (ตาราง 3)

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทักษะของครู ในเขต ดินแดง – ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวิทยฐานะโดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษ ที่ 21	วิทยฐานะ						F	Sig.
	ไม่มีวิทยฐานะ (n = 79)		ชำนาญการ (n = 91)		ชำนาญการพิเศษ ขึ้นไป (n = 37)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการกำหนด เป้าหมายวิสัยทัศน์	4.23	0.50	4.28	0.52	4.48	0.56	2.683	.071
2. ด้านการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา	4.15	0.53	4.29	0.55	4.49	0.54	4.671	.010*
3. ด้านการพัฒนา ศักยภาพบุคลากร	4.15	0.53	4.14	0.57	4.39	0.55	2.549	.081
4. ด้านการพัฒนา คุณภาพผู้เรียน	4.25	0.51	4.31	0.52	4.41	0.59	1.045	.354
5. ด้านการสร้าง บรรยากาศแห่งการ เรียนรู้	4.20	0.51	4.25	0.52	4.48	0.49	3.330	.038*
รวม	4.19	0.45	4.25	0.47	4.45	0.48	3.329	.038*

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทักษะของครูในเขตดินแดง – ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีทักษะต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของ เชฟเฟ่ พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีทักษะต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี ส่วนรายคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง (ตาราง 4)

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครู ในเขต ดินแดง – ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถาน ศึกษาในศตวรรษที่ 21	ประสบการณ์ในการทำงาน						F	Sig.
	ต่ำกว่า 5 ปี (n = 50)		5 – 10 ปี (n = 43)		10 ปีขึ้นไป (n = 114)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการกำหนด เป้าหมายวิสัยทัศน์	4.19	0.46	4.29	0.61	4.33	0.51	1.376	.255
2. ด้านการบริหาร หลักสูตร สถานศึกษา	4.12	0.43	4.22	0.73	4.36	0.50	3.662	.027*
3. ด้านการพัฒนา ศักยภาพบุคลากร	4.14	0.49	4.20	0.56	4.20	0.58	0.219	.803
4. ด้านการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน	4.22	0.48	4.36	0.59	4.32	0.52	0.885	.414
5. ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้	4.14	0.48	4.36	0.56	4.28	0.51	2.301	.103
รวม	4.16	0.39	4.28	0.57	4.29	0.46	1.543	.216

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครู ในเขตดินแดง-ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครู ในเขตดินแดง – ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูมีทัศนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน รองลงมา คือ ด้านการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ ในฐานะผู้นำทางวิชาการจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนตนเองให้เหมาะสมกับการเป็นผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 โดยการเป็นผู้นำในกำหนดทิศทาง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เหมาะสมกับยุคสมัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรสุวรรณค์ บุญณกรณ์ชัย (2561) เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 โรงเรียนทวีธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน

พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐาพร ตันเจริญรัตน์ (2563) เรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อยได้แก่ ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจกับครู ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานวิชาการ ด้านการนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของโรงเรียน ด้านการเอาใจใส่ ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด ด้านการคุ้มครองเวลาในการสอน และด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของวิศวะ ผลกอง (2563) เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 5 ด้าน พบว่าการใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการใช้ภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดและรองลงมาได้แก่ การนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดการบูรณาการ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และการนำเทคโนโลยีไปใช้เพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตร

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทักษะของครูในเขตดินแดง – ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทักษะต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในเขต ดินแดง – ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการขับเคลื่อนงานวิชาการของสถานศึกษาให้ไปสู่เป้าหมาย บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ส่งผลให้ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความเข้าใจและปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรสวรรค์ บุญณกรณ์ชัย (2561) พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 รายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทักษะของครูในเขตดินแดง – ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวิทยฐานะ และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าครูที่มีวิทยฐานะต่างกันมีทักษะต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในเขต ดินแดง – ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านได้แก่ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของ เชฟเฟ่ พบว่าครูที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไปมีทักษะต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21ในเขต ดินแดง – ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร

โดยภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้สูงกว่า ครูที่ไม่มีวิทยฐานะ ส่วนรายคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากส่วนใหญ่ผู้บริหารสถานศึกษาจะไว้วางใจให้ครูที่มีวิทยฐานะ โดยเฉพาะครูที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิด และตัดสินใจในการบริหารของงานวิชาการร่วมกันกับผู้บริหารสถานศึกษา มากกว่า ครูที่ไม่มีวิทยฐานะ เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ วงเดือน จำปี (2565) เรื่อง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่มีวิทยฐานะต่างกัน มีความ คิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต จตุจักร กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทักษะของครูในเขตดินแดง – ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีทักษะต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ในเขต ดินแดง – ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่วิธีการของเชฟเฟ พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีทักษะต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในเขต ดินแดง – ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี ส่วนรายคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานร่วมกันกับผู้บริหารสถานศึกษา มีประสบการณ์ในการทำงานด้านงานวิชาการ และมีความรู้ความเข้าใจ ในการนำหลักสูตรของสถานศึกษาไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา และได้มีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางเป้าหมายในงานวิชาการของสถานศึกษา มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี สอดคล้องกับงานวิจัย ของ นฤมล คูหาแก้ว (2563) เรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานโดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและนโยบายในการปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถานศึกษาให้มีความชัดเจน มีความยืดหยุ่น เหมาะสมกับยุคสมัย และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ควรพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้ครูพัฒนาวิชาชีพของตนเองอย่างสม่ำเสมอ และควรให้การสนับสนุน สื่อเทคโนโลยี อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียน

การสอน หรือสนับสนุนให้มีการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย ได้เรียนรู้ตามความสนใจและความถนัด

เอกสารอ้างอิง

- ฐิตาพร ตันเจริญรัตน์. (2563). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8.บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- ธนพัฒน์ ลิ้มไพบูลย์. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี. Journal of Roi Kaensam Academi 7(1): 37*
- นฤมล คุณาแก้ว. (2563). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.*
- รวิภา ศรีวัตร. (2564). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง.*
- วิศวะ ผลทอง. (2563). *ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.*
- วงเดือน จำปี. (2565). *ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- ศรสวรรค์ บุญณกรณ์ชัย. (2561). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนทวีธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกริก.*
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2011). *Research methods in education (7th Ed.)*. New York: Routledge.